

Historien om Det lille Land med det trygge og lykkelige Folk

Sommer: Under oprydningen ved et skattecenter, som skulle flytte fra sine gamle lokaler, blev der fundet en gammel bog. I bogen var dette eventyr, som Dansk Told & Skat har fået lov til at bringe som sommerferielæsning.

Der var en gang et lille land. Et lille land, som var en del af et stort rige.

Det burde være et land i fremgang med lykkelige og trygge indbyggere, for markerne var frugtbare - og hvor end indbyggerne slog sig ned, var der grøde og grobund for en blomstrende forretning med travlhed og velstand. Det eneste, det krævede, var, at indbyggerne fik lov til at dyrke deres afgrøder og drive deres handel.

Men der var også tunge skyer.

Indtil for få år forinden havde landet været delt i to - og de to dele havde ind i mellem kæmpet mange udmattende krige mod hinanden, selvom de formelt havde været i union under den samme konge. Disse krige og indbyrdes stridigheder var nu bilagt og landet var forenet - men for nogle af indbyggerne var fortiden endnu så tæt på, at mindet om de gamle dage ikke helt var glemt.

De to gamle lande havde været meget forskellige. Hvor det ene gamle land havde været centralt styret fra kongens slot, bestod det andet gamle land af en lang række små bystater, der ganske vist var samlet i ét land, men samtidig havde bestemt ganske meget selv.

At de to lande skulle forenes til ét var da heller

ikke noget, indbyggerne selv havde besluttet. Ja, de følte dårligt, de var blevet hørt.

Efter en tid var næsten alle indbyggere ganske vist enige i, at det havde været det eneste rigtige at forene de to lande. De havde dog så meget til fælles, som kunne udnyttes til fælles fordel. Men det var måden, det var blevet gjort på, og der var stadig en del indbyggere - især fra det andet gamle land - som ikke rigtigt kunne forliges med, at beslutningen var truffet hen over hovedet på dem.

Idet store rige herskede kejseren. Han bestemte alt - og det var også ham, der havde bestemt, at grænserne mellem landene i hans rige skulle ændres.

En dag havde han kaldt sine konger til sig - for i hvert land havde kejseren sat en konge til at regere på hans nåde og efter hans ord - og kundgjort for dem, at han ville reformere alle sine lande.

Nogle lande forsvandt derfor med en pennestrøg fra landkortet - andre blev slået sammen til ét, som det var tilfældet med vort lille land.

“Som kejseren byder”, havde alle kongerne sagt og bukket dybt - for ingen turde sige ham imod. Dertil holdt de alle for meget af deres gerning som

Bearbejdet af
Ole Pedersen
op@dts.nu

konge - og ingen ville risikere at miste tronen på at sige kejseren imod.

Sådan blev det lille land skabt af de to gamle lande. Med kejserens ord som en ligeværdig for- ening, hvor der blev skabt et helt nyt land - selvom især indbyggerne fra det andet gamle land følte, at de var blevet lagt ind under det første. Ganske vist fik landet nyt navn og flag, men hovedstaden med bymure og voldgrav - skønt den også fik nyt navn - arvede man fra det første gamle land.

Til at regere på hans nåde og efter hans ord kronede kejseren en ny konge over det lille land. En flink og ung konge, der kendte både sin ABC og den store tabel både forfra og bagfra - og om hvem mange sagde: "Den konge bliver kejser en dag, hvis han ikke gør noget galt."

Og at det ikke var umuligt at blive kejser, når man kom fra det lille land, var kejseren nemlig det bedste bevis på. For han havde selv engang været konge over det gamle land - og måtte endda forlade det, fordi han vist nok havde gjort noget galt.

Kongen fik sit slot - og skulle blot kigge ud af sit vindue og over vandet for at se kejserens store slot i horisonten.

Med ildhu gav den unge konge sig straks til at reagere over sit lille land - og da han gerne ville gøre kejseren glad, havde han fra første dag lovet, at landet sagtens kunne undvære omtrent en fjerdedel af sine indbyggere.

Ingen skulle tvinges til at flytte - alle måtte naturligvis blive boende i det lille land - men ville nye borgere ind, vogtede man nøje ved grænserne. Der var sat bom for, som kun få gange gik op for at lukke nye ind.

"Som kejseren byder", sagde kongen - selvom han måske i sit stille sind tænkte, at det alligevel kunne være rart, hvis han kunne få lov til at få flere nye indbyggere ind, når gamle flyttede ud. Men det sagde han naturligvis ikke til nogen - og

da slet ikke til kejseren.

På sit slot havde kongen travlt med at regere - og være en del af kejserens kongelige råd, hvor alle beslutninger, der var værd at træffe, blev truffet.

Derfor udnævnte kongen tre lensmænd, som i det daglige skulle styre det lille land.

Den ene - og formelt den første blandt de tre - blev lensmand over kongens slot.

Den anden blev lensmand over en lille ø, som hørte til landet men passede sig selv og levede af at dyrke nogle helt specielle afgrøder.

Endelig var der den tredje lensmand - eller Lensmanden, hvis man spurgte ham selv - for han fik lov til at styre alt andet i det lille land.

Lensmanden havde før haft en tilsvarende stilling i det ene gamle land - og det havde især i starten ikke gjort ham mere populær blandt de indbyggere, der kom fra det andet gamle land.

I det hele taget, hvis man spurgte rundt omkring blandt landets indbyggere, var Lensmanden mere tålt, end han var vellidt. Men sådan vil det altid være med en lensmand - tilføjede især de ældste blandt indbyggerne.

Der var da heller ingen tvivl om, at Lensmanden var kongens tro og loyale væbner.

"Det er på kongens bud", eller "det er på bud fra kejserens kongelige råd", var det svar, der oftest kom over hans læber, når indbyggerne kom til ham med et andragende.

"Jeg er bare sat til at føre deres beslutninger ud i livet", tilføjede han så overbevisende, at ingen havde ham mistænkt for at ønske at bestemme eller have ansvar for noget som helst selv.

Selvom det var et lille land, havde Lensmanden dog mange sager hver dag, han skulle sætte sig ind i. Derfor udnævnte han - naturligvis med kongens velsignelse - ni riddere, som han kunne sende

sagerne videre til. Nogle af ridderne var endda lidt finere end de andre, thi de var riddere af første grad.

Alle ni riddere - som dog hurtigt blev til kun otte, da en af de ældste riddere ønskede at træde tilbage for at få et mindre farefuldt otium - blev samlet i Lensmandens fæstning bag hovedstadens beskyttende mure.

Her mødtes Lensmanden med sine riddere - hvoraf en endda var kvinde, men en mand af sit ord, for naturligvis skulle der være mangfoldighed i landets styre - en gang om ugen og styrede landet loyalt og med ærbødighed, som var det kongen eller kejseren selv, der havde siddet for bordenden.

Men Lensmanden og ridderne måtte naturligvis følge med i, hvad der skete i deres land - at alle gjorde, som det var besluttet og ingen fik trang til modstand og uroligheder. Derfor blev der placeret en ridefoged på fem herregårde rundt omkring i landet. De skulle sidde med ved Lensmandens bord, når han kaldte - men samtidig også holde øje med borgmestrene og rådmændene i de 30 byer, der var fordelt over det ganske land.

Sådan blev det, at der blev holdt øje med alle.

Rådmændene holdt øje med indbyggerne i deres by og på de marker, der hørte til byen.

Borgmestrene holdt øje med rådmændene.

Ridefogederne holdt øje med borgmestrene.

Ridderne holdt øje med alle - også ridefogeder, borgmestre og rådmænd.

Lensmanden holdt endnu mere øje med alle.

Kongen holdt øje med lensmændene.

Kejseren holdt øje med kongen.

Men det ville ingen naturligvis være ved.

Spurgte man kongen, måtte borgmestrene naturligvis selv bestemme i deres by - og spurgte man Lensmanden, var det kongen og kejserens kongelige råd, der bestemte.

Og så længe ingen sagde højt, hvordan det i virkeligheden var, gik alt godt. Derfor blev det også en dyd i sig selv i det lille land at passe sit og tie stille, hvis der var noget, man ikke brød sig om.

Ikke så underligt, at folket ind i mellem følte sig lidt utrygge ved situationen, når der blev truffet beslutninger, de ikke forstod. For hvem bestemte i virkeligheden - og hvorfor blev folket ikke spurgt om deres mening.

Til at tale deres sag havde folket tre oldermænd. Hver oldermænd stod i spidsen for et af de tre laug, som indbyggerne i det lille land var inddelt i.

Det store laug, som kun havde medlemmer blandt landets indbyggere - men som til gengæld havde over halvdelen af indbyggerne tilknyttet.

Det mellemste laug, som var noget mindre - men en del af et større laug, der også talte indbyggere i andre lande.

Og endelig det mindste laug, der som det mellemste også var en del af et større laug med indbyggere i andre lande.

Alene det gjorde, at de tre laug en gang i mellem så forskelligt på tingene - og ikke altid talte helt den samme sag og var enige om, hvornår der skulle såes og høstes.

Hvor det store laug altid kunne sige og mene, hvad det måtte være, var de to andre laug ind i mellem bundet af, at de var en del af større laug og derfor måtte tage nogle andre hensyn.

Det var reglen i riget, at oldermændene i landene skulle indkaldes og tages med på råd omkring udviklingen i landene.

Nu havde kongen jo ganske meget at se til med at regere landet. Så det var ikke så ofte ham, der indkaldte oldermændene til landeråd. Den opgave havde han givet videre til Lensmanden, som derfor ind i mellem sendte bud efter oldermændene.

"Jeg vil gerne have dialog", sagde Lensmanden - inden han skyndte at tilføje, at mangt og meget jo allerede var besluttet af kongen eller af kejserens kongelige råd.

Men det lå bestemt Lensmanden meget på sinde, at landet udadtil fremstod som et mønsterland

med stor succes. Derfor lignede han også straks en tordensky, hvis en af oldermændene - og det var især ham fra det store laug - videregav, at folket havde problemer og ikke var tilfredse med alle de beslutninger, der var blevet truffet.

“Det bestemmer kongen”, eller “det bestemmer kejserens kongelige råd”, sagde han - mens øjnene blev smalle, og han tilføjede: “Landet er lykkeligt - så var din mund oldermænd, hvis jeg skal lytte til dig”.

Imens de to andre oldermænd lyttede og tænkte stille hver for sig: “Vi må hellere være vor mund - og sige ja, når Lensmanden ønsker det og aldrig nej.”

Men Lensmanden havde også mange andre vigtige gøremål, så når der skulle snakkes detaljer om stort og småt i landet, lod han ofte en af sine riddere om at gøre det med oldermændene.

“Folket skal være lykkelige for, at de bor i vort dejlige land - og skal vi så ikke lade det være med det”, sagde ridderen gerne med sit venlige smil - og slog ud med hånden for at lade vide, at den sag var der ingen grund til at drøfte mere.

Hvis en af oldermændene - og det var især ham fra det store laug - derfor lod vide, at han ikke stillede sig tilfreds med det, men faktisk ønskede nogle forbedringer for de indbyggere, han repræsenterede, stivnede smilet hos ridderen, som lod vide, at det ville hverken Lensmanden, kongen eller kejserens kongelige råd nogensinde gå med til, så det var der slet ingen grund til at spilde tid på.

“Så var din mund oldermænd, hvis jeg skal lytte til dig”, lød også ridderens utvetydige råd.

Imens de to andre oldermænd lyttede og tænkte stille hver for sig: “Vi må hellere være vor mund - og sige ja, når ridderen ønsker det og aldrig nej.”

Og sådan gik det til, at de to oldermænd næsten altid sagde ja - og næsten aldrig nej - hvis Lensmanden eller en ridder kom med et forslag. Mens oldermændene fra det store laug ofte mødte forslagene med et “nej, det må vi gøre bedre” eller

et “måske - men vi kunne også gøre det sådan - så ville indbyggerne blive mere glade og tilfredse...”.

Ridderne var utilfredse, når der kom et nej. Lensmanden var utilfreds - og så var kongen det naturligvis også. Især med det største laug, som åbenbart skulle være imod og råbe det højt på gader og stræder.

For kejserens rige var det lille land et meget vigtigt land. Herigennem strømmede nemlig alle de penge, der skulle gå til kejserens lande.

Det vidste kejseren - for han havde jo selv været konge engang.

“Det går ikke, at folket i det lille land ikke trives”, sagde kejseren en dag i sit kongelige råd.

“Nej, de skal ganske vist flyttes indbyggere fra landet, så de bliver færre - det kan vi ikke fravige - men dem, der er, skal vel være trygge”, tilføjede den af kongerne i rådet, som i virkeligheden bestemte det meste - og som bestemt ikke var til at spøge med.

“Naturligvis skal de være trygge - og det bliver de også”, svarede kongen for det lille land. Han vidste da - uden at spørge - at han havde fået en opgave: At gøre folket i det lille land trygge og glade.

Kongen kaldte derfor Lensmanden til sig og bød ham at lave en aftale med de tre oldermænd, så folket i landet kunne blive trygge.

“Som kongen byder”, sagde Lensmanden - vel vidende, at det var noget både kejserens kongelige råd og kongen havde bestemt - og sendte bud efter den af sine riddere, som kendte oldermændene bedst, og gav opgaven videre.

Ridderen kaldte derfor oldermændene til sig - og gav dem et dokument, de skulle skrive under.

“Ja - med dette dokument bliver vi trygge”, sagde den mindste oldermænd.

“Ja - med nogle få tilføjelser er det som talt ud af min mund”, sagde den mellemste oldermænd - og ridderen nikkede, mens hans skrivere noterede oldermændens tilføjelser, så de alle kunne komme

med i dokumentet.

“Måske”, sagde den største oldermænd - og alle så straks bestyrkede på ham, da han fortsatte.

“Ord giver ikke tryghed. Handling giver tryghed - og de handlinger, der har været siden dannelsen af landet, giver desværre ikke grobund for tryghed. Derfor er ord ikke nok - og især ikke ord vi kender alt for godt i forvejen, men som folket ikke tror på.”

I de næste dage og uger flød strømmen af ord mellem oldermændene og ridderen - mens skrivelserne måtte på overarbejde for at få det hele skrevet ned, og Lensmanden blev mere og mere bange for, at det ikke kunne blive, som kongen og kejserens kongelige råd havde bestemt. Og se - det ville have været en katastrofe for Lensmanden.

Men efter mange ord frem og tilbage endte det med, at også den største oldermænd fik sit laug til at give sig og satte sit navn under ordene på dokumentet.

“Nu har vi tryghed”, erklærede ridderen højtideligt.

“Ja, vi har tryghed”, lød det samstemmende fra de to andre oldermænd.

“Ja - hvis der kommer handling bag ordene”, lød de fra den største oldermænd. Men det druknede i jubelen fra alle de andre.

For Lensmanden var tilfreds - kongen var nådig - selv kejseren registrerede, at folket i det lille land nu var trygt.

Men de måtte dog snart erfare, at indbyggerne i landet ikke følte sig meget mere trygge end før - selvom de nu havde et stykke papir, hvor de kunne læse, at de var det.

Og den største oldermænd lod ikke kritikken forstumme af al den tryghed, der kom fra indbyggerne under lauget - for de var nemlig nærliggende med jubelen over tryghedsdokumentet.

Så han sagde stadigvæk ikke kun ja - men også nej og måske, når der var noget for det lille lands indbyggere, der burde være bedre.

Kongen grublede over det - der måtte dog være noget, der kunne gøre folket i landet glade og tilfredse - og han kaldte han på slottets lensmand, der havde en status, som gjorde, at selv Lensmanden måtte lytte til ham.

“Høje konge. Du står for at skulle sætte dine betingelser for Lensmanden i det kommende år. Lad det indgå i kontrakten, at han skal skabe et attraktivt land at bo i”, rådede slottets lensmand - og det råd brød kongen sig om. Han lod det indgå som et element i Lensmandens kontrakt, at landet skulle være attraktivt for indbyggerne at bo i - og lykkedes det ikke, ville det gå ud over Lensmandens løn.

Imens sad lensmanden på den lille ø og betragtede det hele, mens han en gang i mellem rystede mildt på hovedet. Thi han var nemlig en klog og vis mand, der nok vidste, hvad der var rigtigt og forkert.

Men hvad er et attraktivt land? Lensmanden grublede over det - og tilkaldte sine riddere, som grublede med ham.

“Vi skal have de nye it-systemer - og få dem til at virke”, sagde den ridder, der passede på teknologien i landet - og de andre nikkede.

“Vi skal have love, der er lettere at forstå”, sagde den ridder, der stod for lovene - og alle nikkede igen, selvom Lensmanden blev nødt til at pege på, at det var noget kongen og kejserens kongelige råd bestemte.

“Vi skal have nogle flere penge til at gøre forholdene i landet bedre for”, sagde den ridder, der stod for pengekassen. Men her måtte Lensmanden slå syv kors for sig og endnu stærkere understrege, at det var noget, kongen og kejserens kongelige råd bestemte - og at ridderen aldrig måtte lufte sådanne tanker offentligt.

En ridder foreslog et bedre telefonsystem i landet - en anden, at indsatsen med at dyrke markerne og sælge afgrøderne skulle tilrettelægges på en helt ny måde, så afgrøderne helt kunne dyrke sig selv - og sådan kom syv af ridderne med hver

deres forslag. Der manglede kun forslaget fra den ridder, som normalt mødtes med oldermændene.

“Hvad foreslår du?”, spurgte Lensmanden direkte.

“Ja, to af de tre oldermænd er jo positive og siger gerne ja - så jeg mener, vi skal være bedre til at fortælle, at folket skal være glade for, at de har fået lov til at bo i vort dejlige, lille land”, sagde ridderen.

“Men det er ikke nok”, sagde Lensmanden - og skyndte sig at tilføje, at det var noget både kongen og kejserens kongelige råd havde besluttet.

“Vi bliver nødt til også at lytte til den største oldermænd - han repræsenterer dog over halvdelen af indbyggerne i vort land - og gøre noget, så folket føler, de virkelig er et attraktivt land at bo i.”

Så Lensmanden indkaldte de tre oldermænd én for én.

Den mindste oldermænd først. Han talte med pæne ord til Lensmanden - for han vidste med sig selv, at spillede han sine kort ret og aldrig trak en trumf mod Lensmanden, ville udviklingen betyde, at han en dag ville være den største oldermænd. Det var bare at vente - og undervejs kom han derfor kun med få og velvalgte positive forslag, som han vidste, at Lensmanden og ridderne også ville være enige i.

Derefter var det den mellemste oldermænds tur. Han kom med alle de rigtige ord, som han viste ville falde i Lensmandens smag - så mange og dygtige ord, at Lensmanden, efter oldermænden var gået ud ad døren, dårligt vidste, hvad det egentlig var, han havde sagt.

Til sidst kom den største oldermænd.

“Hvad skal jeg gøre for, at folket i vort land vil blive tilfredse og føler, de bor i et attraktivt land?”, spurgte han oldermænden - som han havde spurgt de to andre.

“Du skal fremfor alt lytte, være åben og ærlig - og lade folket føle, at du også er deres lensmand og ikke blot kongens”, svarede oldermænden.

“Du skal give dem mere og en lige del i jorden

og afgrøderne, end det minimum, de strengt taget har ret til. Ofte vil det være så lidt, der vil gøre forskellen på utilfredshed og tilfredshed”, fortsatte han.

“Men først og fremmest skal det være i dine tanker - dag og nat - at uden dem, er du intet. At du derfor skal tjene dem, som du tjener din konge. For uden at tjene dit folk, tjener du ikke din konge - og dermed heller ikke kejseren og hans kongelige råd”, sluttede oldermænden - der vendte sig om, bukkede og forlod salen, inden Lensmanden havde nået at sige mere.

“Ak ja”, tænkte Lensmanden højt for sig selv.

“Handlede det blot om en prinsesse, jeg skulle finde en prins til. Men dette er virkeligheden - og det kan kun blive til et eventyr, hvis virkeligheden det vil.”

“Men det er dig, der skaber virkeligheden. Husk det - og jeg vil stå bag dine beslutninger og kæmpe for dem i kejserens kongelige råd”, lød det pludselig fra kongen, som - uden Lensmanden havde bemærket det - var trådt ind i salen.

“Og virkeligheden i vort land er folket. Dem må vi lytte til. Ikke altid give dem ret i alt. Men lytte - og blive klogere - også når de er kritiske og mener, vi ikke gør det godt nok.”

Sådan gik det til, at det lille land gik en ny tid i møde, hvor Lensmanden gav dig til at lytte og være ærlig - og ikke blev tvær og gnaven, hvis nogen var uenig med ham.

Hvor kongen strålede som den nyslåede tokrone, han lige havde lagt ansigt til - for nu var indbyggerne i hans land både mere trygge og tilfredse, så det var ikke helt umuligt, at han en dag kunne ende som kejser.

Og hvor oldermændene blev enige om, at det var bedst for deres tre laug, hvis de kunne arbejde mere sammen om at dyrke og høste afgrøderne i det lille land - og ikke blot sige ja, hvis det svar, som sikrede de bedste afgrøder, var et nej.

Og sådan ville det måske alligevel ende med at blive til et eventyr...

Enhver lighed med virkelige personer er givet utilsigtet.

Red.

